

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 6 mars 1945 kl. 3 em.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande, nr 3, i anledning av väckt motion angående utredning om rätt till en fribiljett för semesterresa åt folkpensionärer och åt deras hustrur, som icke uppnått pensionsåldern.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess tredje tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 25, har herr *Lindholm* hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning angående rätt till en fribiljett för semesterresa åt folkpensionärer och åt deras hustrur i de fall dessa ej uppnått pensionsåldern samt att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga de förslag till bestämmelser, som erfordras.

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtanden från pensionsstyrelsen, järnvägsstyrelsen och socialvårdskommittén.

Pensionsstyrelsen anför bland annat följande.

Pensionsstyrelsen utgår från att motionären avsett endast de pensionärer, cirka 460 000 personer, som tillerkänts tilläggspension (invalidunderstöd). Hur många hustrur, som skulle tillkomma utöver de ovanberörda folkpensionärerna, kan pensionsstyrelsen ej yttra sig om. Efter redogörelse för åtgärder för kontroll att den föreslagna förmånen endast skulle tillkomma därtill berättigade anför styrelsen, att det undandroge sig pensionsstyrelsens bedömande huruvida ur andra synpunkter än dem, pensionsstyrelsen har att företräda, kan uppkomma särskilda svårigheter eller olägenheter att genomföra motionärens förslag.

Järnvägsstyrelsen anför i huvudsak följande.

Enligt inhämtade uppgifter utgör antalet folkpensionärer, som helt äro beroende av sin folkpension, omkring 460 000. Med motionen avsedda hustrur till dylika beräknas förslagsvis till 10 % av antalet pensionärer. Även med en reduktion av antalet resande till 70 % rör det sig om ett trafiktillskott som måste ingiva betänkligheter. Vid en antagen medelreselängd av 300 km och en beräknad bortovaro av 10 dagar skulle biljettkostnaderna, 33 kr. per person, med säkerhet komma att belöpa sig till ett tiotal miljoner för år.

Styrelsen ville ytterligare framhålla, att det icke gärna kan bli tal om, att gäldandet av befordringsavgifterna, såsom motionären förmenat, blir en ren bokföringsfråga för staten. Ännu så länge finnes nämligen ett be-

tydligt antal enskilda trafikföretag i landet, vilka med all säkerhet komma att ställa krav på full ersättning för dem berörande transporter. Så länge statsmakterna upprätthålla förräntningskravet gent emot statens järnvägar, är det för järnvägsstyrelsens vidkommande ofrånkomligt att anlägga affärsmässiga synpunkter på järnvägsdriften, och styrelsen kan därför icke underlåta att även i här föreliggande fall fordra full gottgörelse för sina transportkostnader. Det för den totala befodringsavgiften beräknade beloppet måste alltså ställas till förfogande genom anslag i vanlig ordning.

Styrelsen får slutligen erinra om, att bränslefrågans nuvarande prekära läge med av Kungl. Maj:t givna direktiv om de mycket omfattande vedtransporternas snabba fullgörande samt rådande förhållanden i övrigt på transportmarknaden göra det omöjligt att för närvarande ställa transportmateriel till förfogande för det betydande trafiktillskott inom persontrafiken, varom här är fråga.

Vid en förbättrad trafiksituation framdeles möter det med vissa undantag intet hinder att ombesörja den nya trafik, det här kan gälla.

Socialvårdskommittén anför i ämnet.

Motionens syfte är att bereda folkpensionärer samt deras hustrur tillfälle att årligen på statens bekostnad företaga en semesterresa. Ehuru detta syfte kan synas behjärtansvärt, kan kommittén icke ansluta sig till det i motionen framställda yrkandet. Åtskilliga medborgare i vårt land, däribland många som stå mitt uppe i produktionslivet och för vilka en semesterresa måhända skulle giva större utbyte än för folkpensionärer i allmänhet, sakna ekonomiska möjligheter att för rekreation resa till annan ort. Det i motionen väckta spörsmålet bör därför ses i samband med övriga samhällseliga åtgärder, vilka syfta att möjliggöra för medborgaren att på ett bättre sätt än hittills använda fritidens och semesterns rekreativsmöjligheter. Kommittén vill jämväl erinra om att den för närvarande är sysselsatt med en översyn av lagen om folkpensionering. Detta arbete kommer att resultera i förslag angående förbättrade ekonomiska förmåner för folkpensionärerna, vilka förslag, om de genomföras, torde väsentligen underlätta för pensionärerna att företaga sådana resor, som i motionen avses. På grund av vad sålunda anförts, får kommittén avstyrka bifall till motionen.

Utskottet. För egen del får *utskottet* anföra följande.

Vad socialvårdskommittén anført i frågan finner utskottet värt beaktande. Utskottet har därför ansett sig kunna i huvudsak grunda sitt ställningstagande till motionen på de skäl, som kommittén i sitt utlåtande anført. Utskottet vill särskilt erinra om, att socialvårdskommittén för närvarande är sysselsatt med en översyn av lagen om folkpensionering och att detta arbete avses resultera i förslag angående förbättrade ekonomiska

förmåner för folkpensionärerna. Om dessa förslag bliva genomförda, torde enligt kommittén väsentliga lättnader ernås för folkpensionärer att företa sådana resor, som i motionen avses. Den av kommittén anvisade vägen synes utskottet lämpligare än den av motionären föreslagna lösningen. Då det med motionen avsedda spörsmålet, såsom av det åberopade utlåtandet framgår, är föremål för kommitténs uppmärksamhet och prövning, anser sig utskottet, som väl finner syftet med motionen behjärtansvärt, likväl under förhandenvarande förhållanden förhindrat att föreslå bifall till densamma och hemställer därför,

att motionen II:25 icke måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 27 februari 1945.

På utskottets vägnar:

L. O. SKANTZE.

Närvarande: herr *Skantze*, fru *Svedberg*, herrar *Boman* i Stavsund, *Severin* i Gävle, *Persson* i Svensköp, *Engström*, *Jansson* i Aspeboda, *Fahlman*, *Thapper*, *Swedberg*.
